VIIKONVAIHDE

SIMONKADULLA

Pako Helsingistä

Kulunut viikko tyhjensi Helsingin. Eduskunta aloitti kesälom... anteeksi istuntotaukonsa, virastot panivat lapun luukulle ja lobbaritoimistojen väki matkusti lomanviettoon kotiseuduilleen. Kaupungissa on hiljaista. Muutama ulkomainen turisti etsii auki olevaa lounaspaikkaa.

Pääkaupunkiseudun rajua väestönkasvua perustellaan sillä, että kaikki haluavat Helsinkiin. Miksi sitten kaikki haluavat sieltä pois heti kun pääsevät?!

Kesätoreilla uusi oppositio

Keväällä valittu eduskunta sai ensimmäisen istuntokautensa kunnialla maaliin. Se siunasi valtaan uuden hallituksen, ja kansanedustajat saattoivat hyvillä mielin jalkautua kuuntelemaan niin sanottua kentän ääntä.

Kansanedustajan kesä koostuu kyläjuhlista, kesätoreista ja harrastajateattereiden näytöksistä. Puheita saa pitää ja kuunnella satoja evästyksiä edustajan työhön.

Kesätoreilla hallituspuolueiden edustajat iteroivat ja vatuloivat totisina haastavaa taloustilannetta ja kertovat ääntä madaltaen, kuinka melkein pyydettiin ministeriksi. Ainakaan Itä-Suomen toreilla vatulointikori ei tyhjene koskaan!

Jos edellisestä hallituksesta karanneet vihreät ja vasemmistoliitto lasketaan mukaan, Suomen kesässä voi tavata viiden uuden oppositiopuolueen edustajia. Parhailta saa jo melko sujuvat lausunnot lapsia ja vanhuksia riistävästä, ympäristön tuhoavasta hallituksesta.

Lantapatterit Hanhikiven niemelle?

Hallitus ja ministerit puurtavat läpi kesän. Ohjelmaviilauksen ja yhteiskuntasopimisen ohella pitää vahtia huojuvaa Kreikkaa ja selvitellä ydinvoimalupia.

Fennovoima löysi ydinvoimalalleen puuttuvan ”kotimaisen” omistajan yllättäen ja viime hetkellä Kroatiasta. Migrit Solarna Energijalla on hämärä tausta, aurinkovoimala, pari toimistotyöntekijää ja 26 000 euron osakepääoma, mutta niin se vaan meinaa ydinvoimaa Pyhäjoelle rakentaa!

Elinkeinoministeri **Olli Rehn** (kesk.) joutuu miettimään, uskaltaisiko moiselta Migritiltä ostaa edes käytettyä autoa.

”Superministeri” **Kimmo Tiilikaisen** (kesk.) murheena ovat byrokratiaan hermostuneet viljelijät. Sateiden keskellä kiukuttaa, kun hallinto haluaisikin vedenpitävät pohjat levitystä odottaville lantakasoille. Millä sen sinne paskan alle ujutat? Jos Fennovoiman hanke kaatuu, olisiko ydinvoimalatontti riittävän turvallinen alusta lantapattereille?

Maatalous syynä SDP:n ahdinkoon?

Mitä yhteistä on SDP:n kannatuksella ja auringolla? Molemmat laskevat joka päivä. Sukkeluus ei ole peräisin perusporvarihallituksen iltakoulusta vaan SDP:n äänitorven Demokraatin sivuilta. Vanhan liiton työväenmies ja ex-kansanedustaja **Timo Roos** (sd.) siinä analysoi puolueensa tilaa viime viikon pakinassaan. Vieläpä kyselee Roos SDP:n tuoreista kannatusluvuista, ”joko niissä nyt saadaan sitä mitä on tilattu, joko tässä näkyy oman politiikan taito?”.

Liekö Roos ihan tätä tarkoittanut, mutta ainakin äänenkannattaja reipastui. Tiistaina Demokraatti julisti etusivun ja aukeaman verran, kuinka ”maatalous pääsee Sipilän leikkurista kuin koira veräjästä”. Lisäksi viljelijöiden tulotaso on uutisen mukaan noussut, eivätkä he maksa edes kiinteistöveroa.

”Uutinen” on tietysti täyttä huuhaata, eivätkä viimeisetkään demarit ihan tyhmiä. Saattaa aurinko laskea huomennakin!

Calle (r.), kuivaa kyyneleet!

Oppositiossa ei ole kivaa, ja erityisen koville sinne joutuminen taisi ottaa RKP:n puheenjohtajalle **Carl Haglundille**. Ministeriautot olivat sentään puolueen käytössä keskeytyksettä 36 vuotta.

Koska kuntatalous on pian taas tapetilla, Simonkadulla on tehty vertailevaa tutkimusta. Calle, kuivaa kyyneleet!

Kunnissa, joissa RKP pitää valtaa, velkaa on vähän, veroaste alhainen ja palveluita saa äidinkielellä. Ihmiset ovat terveitä ja paikallislehtien kuolinilmoituksista laskien elävät kymmenen vuotta pidempään kuin kepu- ja persukuntien asukkaat.

RKP:läisen syksy ei ole ankea. Rapujuhlissa ei kuulla suomalaista Tuonelan ulinaa vaan iloisia snapsilauluja.

Eikö tässä ole eväitä hallituksen kaatoon? Helan går!

JUSSI MARTIKAINEN

MT 50 VUOTTA SITTEN – TO 1.7.

Istuva silittäjä säästää 11 prosenttia energiaa

Istuva silittäjä säästää 11 pros. energiaansa, mutta työ kestää 7 pros. kauemmin, tiedottaa Tanskan valtion kotitaloustutkimuslaitos. Siitä huolimatta tutkimuslaitos suosittelee silityslautaa, jonka ääressä voi työtä tehdessä istua.

jatkoa edelliseltä sivulta

Uusi elämä ei miestä hirvitä. Hän aikoo olla alkuun puolisonsa oppipoikana, ja alan koulutuksen hankkiminen on mietintäasteella.

”Aina kun täällä on käyty, töihin olen joutunut, ja mikäs siinä, ei tämä ole hassumpaa. Ainakin on varma työpaikka, eikä tarvitse miettiä potkuja”, Nenonen sanoo ja vilkaisee pomoaan.

Tilan hallinnallinen oikeus on kokonaan Myllyksellä, mutta vastuun ja työt pari jakaa puoliksi. Niin tekivät Myllyksen vanhemmatkin. Vaikka tila oli isän nimissä, se työllisti myös äidin täysipäiväisesti.

Nuoripari uskoo, että töitä riittää kahdelle jatkossakin. Emolehmien lisäksi tilan yritystoimintaan kuuluu metsästysmatkailu, ja pariskunnan aikomuksena on kasvattaa lehmien määrä 70:een.

”Haluaisin myös muutaman lampaan ja kanoja”, Myllys suunnittelee.

”Katsotaan sitä sitten tulevaisuudessa. Nyt on ensimmäinen kesä vasta menossa”, Nenonen toppuuttelee.

Aina ennen isältä pojalle

Navetan seinän vuosilaatassa lukee 1870. Jonna Myllyksen isä oli isäntä ainakin viidennessä polvessa, ja paikan historiasta kertovan kirjan mukaan tila on siirtynyt aina isältä pojalle. Se perinne on nyt päättynyt, mutta Myllyksen perheessä siitä ei olla oltu moksiskaan.

Kaksilapsisessa perheessä oli aina selvää, että jos jompikumpi tilaa jatkaisi, se olisi Jonna. Tämän isoveljestä ei koskaan yritetty leipoa jatkajaa. ”Minä kasvoin navetassa, mutta veljeäni ei ole siellä koskaan näkynyt”, Myllys naurahtaa.

”Alkuvaiheessa vähän mietimme, perustaisimmeko yhtymän, mutta sekään ei veljeäni kiinnostanut.”

Perinteisesti tilat ovat menneet perheen vanhimmalle pojalle, ja edelleen lähes 90 prosenttia jatkajista on poikia. Tutkija Maarit Sireni huomauttaa, että vanhempien asenne ohjaa vahvasti lasten valintoja.

Monelle maatilan kasvatille tilanpidon jatkuvuus on tärkeää, ja vanhempien elämäntyön jatkaminen voidaan kokea velvollisuudeksi.

”Vanhemmat ovat saattaneet kehittää tilaa silmällä pitäen sitä, että seuraavalla sukupolvella on helpompaa. Jotkut kokevat suuriakin paineita jatkamiseen”, Sireni tietää.

Kysymys jatkamismotiiveista saa Myllyksen mietteliääksi.

”Toisaalta haluan pitää tilan suvussa, mutta tykkään myös tästä elämäntavasta: saan tehdä töitä kotona, ja eläimet ovat lähellä sydäntäni. Todennäköisesti lehmien pito olisi lopetettu, jos en olisi ryhtynyt jatkajaksi.”

Mikäli tila olisi myyty ulkopuoliselle, se olisi ollut vielä harvinaisempi ratkaisu kuin tilan siirtäminen tyttären nimiin. Vain muutama prosentti tiloista menee perheen ulkopuolelle, ja Melan tietojen mukaan silloinkin kyseessä on yleensä jonkin sortin sukulainen.

Kaupungin kautta kotiin

Koska eläkeikä nousee, myös sukupolvenvaihdokset lykkääntyvät. Siksi jatkajat ehtivät hankkia aiempaa enemmän työkokemusta ennen sukupolvenvaihdosta. Tulevaisuus näyttää, lisääkö se naispuolisten jatkajien määrää.

Maarit Sirenin mukaan jotkut hylkäävät tilan ulkopuolisen uran vanhempiensa odotusten vuoksi.

”Mutta on myös tapauksia, että on kokeiltu muuta alaa ja todettu, ettei kaupunkiasuminen olekaan oma juttu.”

Niin kävi myös Jonna Myllykselle. Pienenä hän haaveili eläinlääkärin ammatista, mutta muuttikin lukion jälkeen Lappeenrantaan ja opiskeli lähihoitajaksi. Sen jälkeen hän lähti Joensuuhun hankkimaan sosionomin koulutuksen.

> Lähinnä on hämmästelty sitä, ryhdymmekö tosissamme pyörittämään maatilaa. Moni pitää tätä hullun hommana.
>
> JONNA MYLLYS

ANNI HUOVILA

Jonna Myllys ja Jori Nenonen tapasivat kolme vuotta sitten Kiviapajalla. Yksin Myllys ei olisi tilanjatkajaksi ryhtynyt. ”Olisi tämä yksinäistä hommaa. Vaikken kaipaakaan hirveästi sosiaalista elämää, on kiva, kun voi jonkun kanssa tämän jakaa.” Myös Edi-koirasta on seuraa tilan töissä.

Pariskunnan mukaan Jonnan pomous näkyy siinä, että hänellä on miestään enemmän tietoa tilasta ja sen töistä. ”Olen ottanut oppia ihan hyvin vastaan, mutta välillä meinaa tulla kertauksen kertausta”, Jori toteaa.

Tänä vuonna Myllyksen tilalla on syntynyt 35 vasikkaa. Tilan lehmäkantaa on tarkoitus nuorentaa.

Edi seuraa poikimista.

Jori rakensi appensa kanssa keväällä lehmille uuden jaloitteluaitauksen. Nyt suunnitelmissa siintää konehalli.

”Alussa tuntui oudolta, että tämä on nyt meidän oma”, Jonna miettii lapsuudenkotinsa keittiössä. Hänen vanhempansa muuttivat parin kilometrin päähän, mikä on sekä Jonnan että Jorin mielestä hyvä ratkaisu.

Kaupunkielämä ei kuitenkaan tuntunut omalta, vaikka Myllys miten yritti.

”Pidän sitä vahvuutena, että olen nähnyt muutakin.”

Nyt hän aikoo hankkia vielä kolmannen ammattitutkinnon ja pätevöityä maatalousyrittäjäksi. Nuoren viljelijän aloitustuki on enimmillään 35 000 euroa, mutta sitä ei saa täysimääräisenä ilman alan koulutusta.

Myllystä koulunpenkille ei aja pelkkä raha. ”Minulla on hirveä tiedonjano, ja on ihanaa päästä keskustelemaan samassa tilanteessa olevien kanssa. Koulussa saa varmasti vertaistukea.”

Hullun homma ei tunnu työltä

Kesäkuussa MTK:n saunaillassa Myllys jutteli ikätovereidensa kanssa tilan jatkamisesta. Sukupolvenvaihdoksia tehtiin viime vuonna ennätysmäärä, mutta parikkalalaiset maaseutunuoret keksivät Myllyksen lisäksi vain yhden paikkakuntalaisen naisen, joka oli ottanut kotitilan nimiinsä.

Vähemmistöön kuulumisesta huolimatta Myllyksen sukupuoli ei ole herättänyt ihmetystä, vaikka hän sitä hieman odotti.

”Lähinnä on hämmästelty sitä, ryhdymmekö tosissamme pyörittämään maatilaa. Tänä päivänä moni pitää tätä hullun hommana.”

Suhtautuminen selittää sitä, miksi tilan jatkamisesta ei synny sisarusten välillä kilpailua.

Maarit Sirenin mukaan kiistaa syntyy ennemminkin siitä, kuka joutuu jatkamaan.

”Usein sisarukset ovat helpottuneita, kun joku ilmoittautuu jatkajaksi. Siinä joutuu ottamaan velkaa ja yrittämisen riskit mietityttävät. Kyllähän se askarruttaa, jos pitää tehdä esimerkiksi miljoonanavetta.”

Jonna Myllys ei taloudesta stressaa, ja emolehmien pitoa hän kuvailee sitovuudeltaan helpoksi työksi esimerkiksi lypsykarjaan verrattuna.

”Olen aina tottunut elämään epävarmuudessa, joten ei sitä osaa pelätä. Eikä tämä tunnu työltä, tämä on meidän elämäämme. En pienenäkään ajatellut, että vanhempani olisivat töissä.”

Suurtila pojalle, hevostila tytölle

Siitä ei ole tutkimustietoa, meneekö tila äidiltä useammin tyttärelle kuin pojalle, mutta tilan koolla ja tuotantosuunnalla on jonkin verran vaikutusta jatkajan sukupuoleen.

Maarit Sirenin havaintojen mukaan pientila siirtyy herkemmin tyttärelle, ja mikäli tilalla ei jo ennestään harjoiteta marjanviljelyä, monesti nainen vie tuotantoa siihen suuntaan.

Melan eläkeyksikössä sukupolvenvaihdoksia hoitava **Mats Lemström** on pannut merkille saman, mutta hänen mukaansa vielä selvemmin näkyy tyttöjen kiinnostus hevosiin.

”Jos kyseessä on hevostila, se menee yleensä tyttärelle. Karkeasti arvioiden pojat jatkavat helposti kasvinviljelyä ja lypsykarjatilaa, mutta tytöt ovat herkempiä kehittämään tilaa niin, että maatalouden oheen tulee muutakin toimintaa”, Lemström kertoo.

> Jos kyseessä on hevostila, se menee yleensä tyttärelle.
>
> MATS LEMSTRÖM

Etenkin karjatilat työllistävät useimmiten pariskunnan molemmat osapuolet, mutta mikäli puolisoista jompikumpi päätyy tilan ulkopuoliseen työhön, se on yleensä nainen. Jonna Myllys vahvistaa tätäkin teoriaa.

”Jos meistä jompikumpi lähtisi kodin ulkopuolelle töihin, se olisin varmaankin minä.”

Ei kahta emäntää samaan keittiöön

Myllyksen tilalla vanhempi polvi väistyi alkuvuonna nuorten tieltä ja muutti parin kilometrin päähän omaan taloon. Se oli sekä nykyisen emännän että isännän mielestä paras ratkaisu.

Sireni korostaa, että etenkin naisen näkökulmasta tilanne on helpompi, jos appivanhemmilla on oma talo. Koska maatiloilla kotityöt jaetaan yhä hyvin perinteisesti miesten ja naisten töihin, on helpompaa, kun samassa keittiössä ei hääri kahta emäntää.

”Sukupolvilla on usein erilaiset käsitykset siitä, miten kuuluu elää ja miten tila pidetään järjestyksessä. Toisaalta vanhemmasta sukupolvesta on suuri apu tilan töissä.”

Siitä Myllys ja Nenonen sanovat olevansa erityisen kiitollisia.

”Isä on nytkin tuolla heinänteossa, ja vanhempani lomittavat, kun me jäämme lomalle. Homma taitaa tuntua nyt mielekkäämmältä, kun ei tarvitse enää elukoita hoitaa”, Myllys hymyilee.

”Mutta osaavat he pysyä poissakin”, Nenonen lisää.

PIIA MATIKAINEN

TILANJATKAJAT

Tytärten osuus pysynyt samana

2014 tehtiin yli 500 sukupolvenvaihdosta. Jatkajista vain 25 oli perheen ulkopuolisia. Tällöin kyseessä on usein vävy, miniä tai muu sukulainen.
Perheen sisäisissä sukupolvenvaihdoksissa poikajatkajia oli 481, tyttöjä 69.
Tytärten osuus oli 12,5 prosenttia, ja se on pysynyt tasaisena vuodesta 2007, josta lähtien sukupuolijakauma on tilastoitu. Kaikista jatkajista naisten osuus oli 13 prosenttia.
Jatkavien tytärten keski-ikä oli 29,6 vuotta, poikien 28,1. Vuodesta 1995 tyttöjen keski-ikä on noussut 2 vuodella, poikien laskenut vuodella.
Lähde: Mela